

Kustartilleriet i kustförsvaret

Alltsedan 1901 års riksdag, då kustartilleriet omdanades och tilldelades marinen, har denna nya försvarsgren fått kämpa med svårigheter av mångahanda slag. Då problemen merendels voro av vapenteknisk art och förty omgävos av sekretess, fick offentligheten icke den inblick i bekymren, som var önskvärd och nödvändig. Det behövdes två världskrig för att motverka den brist på förståelse för kustartilleriets värde i riksförsvaret, som på sina håll förefanns.

Till en början voro kustartilleriets uppgifter i huvudsak begränsade till försvar av flottans baser, men mot slutet av 1930-talet igångsattes äntligen en utbyggnad, som kulminerade i 1942 års försvarsbeslut med en förstärkning av vapnet såväl materiellt som personellt. Den våldsamma invasionstekniska utvecklingen gav kustartilleriet ökad betydelse vid försvaret av dels för invasion lämpade kust och skärgårdsområden, dels av hamnar och farvattenförträngningar. Finlands krig samt ockupationen av Danmark och Norge förlänade i olika avseenden strategisk aktualitet åt Sveriges långa kuststräckor. Överallt krävdes kustartilleri, men tillgången på modern materiel var begränsad, och nybeställningar kunde icke inom rimlig tid levereras. Man fick improvisera. Äldre pjäser från flottan och för utlandet avsedda beslagtagna kanoner, som icke fullt passade för våra förhållanden, fingo i all hast tas i anspråk. Brådskan medgav ej någon metodisk utbyggnad.

Samtliga erfarenheter från det senaste världskriget framhäva betydelsen av ett dugande kustartilleri och den respekt en artilleriförvarad kust inger varje angripare. Tusentals bomber östes över den svagt artilleriförvarade invasionskusten i Normandie innan operationen "Overlord" kunde igångsättas låset på ön Walcheren vid Seheldes mynning hindrade sjöfarten på Antwerpen och fördröjde i månader de allierades operationer; det norska kustartilleriet bet ifrån sig bra den 9 april 1940 och hade med bättre beredskap och modernare materiel kunnat förhindra invasionen, om denna över huvud taget i ett sådant läge hade kommit till stånd; i Finland bekämpade kustartilleriet ryska sjöstridskrafter i Finska viken och understödde

framgångsrikt armen i striderna på Karelska näset och vid Ladoga; det hårdnackade motståndet under general Mac Arthurs ledning på Corregidor, den amerikanska kustfästningen i Manilabukten, åsamkade japanerna blodiga förluster och hindrade dem i över fyra månader att utnyttja ett erökrat basområde.

Chefen för marinen och inspektören för kustartilleriet ha också efter krigets slut verkställt vissa utredningar i syfte att höja kustartilleriets effektivitet. Men deras förslag ha icke i nämnvärd utsträckning kunnat genomföras på grund av otillräckliga anslag, En betydelsefull anskaffning av radarmateriel har dock på senare tid kommit till stånd, Men. betänkliga brister kvarstå, som snarast möjligt böra avhjälpas för att, vid en skärpning av den utrikespolitiska situationen, undgå risken att ånyo nödgas improvisera . En planläggning på längre sikt är uppenbarligen av största vikt.

Med uppriktig tillfredsställelse ha därför kustartilleriets målsmän hälsat den nye försvarsministern Torsten Nilssons avsikt att, vägled av militära fackmäns kloka råd, i en långtidsplan för materielanskaffning inbegripa jämväl kustartilleriet, Detta måste vara en uppmuntran till chefen, för marinen att, som en direkt motsvarighet till flottplanen, framlägga en kustartilleriplan, som bör omspanna flera år men naturligtvis blir beroende av såväl en rimlig kostnadsram som industrins leveransförmåga. Åtgärder böra vidtas för att modernisera äldre vapenmateriel och successivt förnya denna med tidsenliga konstruktioner ävensom åtgärder för att stärka försvaret av viktiga, hamnar och tänkbara invasionsstränder. Snabb och långskjutande samt välskyddade artilleripjäser, i stånd att trotsa vapenverkan från en till lands, till sjöss och i luften överlägsen motståndare, böra också eftersträvas. Ett sådant artilleri, i kombination med ett modernt minvapen, utgör grundvalen för ett försvar av Sveriges kust .

